

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

RYCZKA

il. Paweł Jaroński

Poznaniakom i Ślązakom, a i starszym Kujawianom nie trzeba objaśniać, co to jest RYCZKA. Reszcie jednak należy się wyjaśnienie: RYCZKA to nie krowa, która dużo ryczy, ani też bryczka w wersji okrojonej, ani nawet motyka do rycia ziemi. RYCZKA to 'ławeczką, stołeczek pod nogi', często służący również do siadania. To taki specyficzny sprzęt domowy, zazwyczaj kuchenny, po którym od razu można poznać, w jakim regionie dom się znajduje. Skąd pochodzi RYCZKA, tego do końca nie wiadomo. Jedni widzą w niej stary germanizm: od niemieckiego Rutsch / Rutsche 'coś śliskiego, ciąg, ślizg' albo od der Rückhalt 'oparcie' - za taką genezą częściowo przemawia znaczenie, RYCZKA byłaby wtedy podnóżkiem, dającym oparcie uniesionej nodze, gdy do prac kuchennych wykorzystuje się nie tylko obie ręce, ale też kolano. Inni traktują to słowo jako rdzennie polskie (choć bez pewnej etymologii), brak bowiem strukturalnego odpowiednika RYCZKI w języku sąsiadów, a Wielkopolska i Kujawy to ziemie, które zawsze stanowiły część Polski. Ogólnopolskim synonimem RYCZKI są określenia STOŁEK i ŁAWA / ŁAWKA / ŁAWECZKA. Dawniej prosty, drewniany wiejski stołek, niekiedy z oparciem, zwano - z niemiecka - ZYDLEM lub ZYDELKIEM. Wersja bardziej wytworna - mieszczańska - to TABORET (w przedwojennej Warszawie zwany TABORKIEM). A może w Waszej okolicy zachowały się regionalne określenia stołka lub ławy?